

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

**Силабус навчальної дисципліни
«Психологічне консультування»**

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 4 кредити ЄКТС. Семестр: I 1 рік навчання
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра менеджменту охорони здоров'я. Одеса, вул. Пастера, 2а.
Викладач(-і)	професор кафедри, д.псих.н., проф. Литвиненко Ольга Дмитрівна професор кафедри, д.пед.н., проф. Анненкова Ірина Петрівна доцент кафедри, к.психол.н. Ковальова М.В.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Кусик Наталія Львівна, к.е.н., доц., відповідальна за навчально-методичну роботу кафедри E-mail: nataliia.kusyk@onmedu.edu.ua Лаборант кафедри E-mail: moz@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 16.00 кожного четверга Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення дисципліни є психологічне консультування як вид професійної діяльності психолога, що спрямований на надання психологічної допомоги особистості в подоланні життєвих труднощів, внутрішніх конфліктів, емоційних, поведінкових і міжособистісних проблем.

Мета дисципліни: Формування у здобувачів системних теоретичних знань і практичних умінь у сфері індивідуального та групового психологічного консультування, розвиток здатності ефективно взаємодіяти з клієнтами в межах професійної етики, здійснювати саморефлексію і використовувати професійну підтримку (супервізія, інтервізія) з метою підвищення якості психологічної практики.

Завдання дисципліни:

1. Ознайомити студентів із основними підходами та школами сучасного психологічного консультування.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

2. Розкрити суть та відмінності між різними формами психологічної допомоги (консультування, психотерапія, коучинг, кризове втручання тощо).
3. Сформувати уявлення про структуру консультативного процесу та типологію клієнтських запитів.
4. Ознайомити з етичними принципами професійної діяльності психолога-консультанта.
5. Сприяти розвитку особистісних якостей консультанта: емпатії, рефлексії, професійної відповідальності.
6. Розвинути навички побудови консультативних взаємин, аналізу психологічного запиту, планування та реалізації консультування.
7. Навчити використовувати інтерв'ю та супервізію як інструменти професійної підтримки та розвитку.

Очікувані результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

1. основні теоретичні підходи у психологічному консультуванні;
2. специфіку психологічної допомоги в межах індивідуального та групового консультування;
3. принципи побудови консультативного процесу;
4. етичні вимоги до професійної діяльності консультанта;
5. особливості супервізійної та інтерв'ювальної підтримки в психологічній практиці.

Вміти:

1. аналізувати психологічний запит клієнта та планувати етапи індивідуального та групового консультування;
2. застосовувати консультативні техніки відповідно до підходу та ситуації;
3. ефективно взаємодіяти з клієнтами з урахуванням вікових, культурних, гендерних відмінностей;
4. здійснювати саморефлексію, оцінювати ефективність власної консультативної діяльності;
5. ініціювати звернення до супервізії у складних чи суперечливих професійних ситуаціях;
6. будувати професійні стосунки з клієнтом на засадах довіри, поваги та конфіденційності;
7. проявляти толерантність, емоційну чутливість і відкритість до зворотного зв'язку;
8. дотримуватись етичних принципів психологічної діяльності;
9. виявляти готовність до професійного самовдосконалення, участі у супервізійних та інтерв'ювальних групах;
10. підтримувати власне психічне здоров'я та запобігати професійному вигоранню.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатися на денній формі та заочній навчання: у формі лекцій; практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання.

Лекція.

Практичні заняття: словесні методи: пояснення, бесіда, обговорення, дискусія; наочні методи: мультимедійні презентації, ілюстрація, демонстрація; методи формування практичних умінь і особистісних якостей: виконання практичних завдань, дискусії, «мозкова атака», рольові ігри, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією.

Самостійна робота: самостійна робота включає роботу з навчально-методичною літературою та виконання самостійних завдань: складання реферату та есе, підготовку презентацій та практичних завдань.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Зміст навчальної дисципліни:

- Тема 1. Психологічне консультування як професійна діяльність
- Тема 2. Професійні вимоги до консультанта та професійна етика
- Тема 3. Психологічне консультування як процес
- Тема 4. Методи психологічного консультування
- Тема 5. Основні техніки індивідуального та групового психологічного консультування
- Тема 6. Тестування в практиці психологічного консультування
- Тема 7. Особливості консультування дітей та підлітків
- Тема 8. Психологічне консультування пар та сімей
- Тема 9. Психологічне кризисне консультування. Перша психологічна допомога
- Тема 10. Специфіка роботи при психологічному консультуванні людей з особливими потребами.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Аненкова І. П., Байдан М. А., Русова В. М. Психологічне консультування : навч. посіб. – Київ : Каравела, 2018.
2. Бредлі Т. Ерфорд. 45 основних технік психологічного консультування. – Київ : Науковий світ, 2024. – 590 с.
3. Булах І. С., Кузьменко В. У., Помиткін Е. О. Консультативна психологія : підручник. – Вінниця : Нілан, 2016. – 482 с.
4. Главацька О. Л. Основи психологічного консультування особистості : навч. посіб. – Київ: Каравела, 2018.
5. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Медико-психологічне консультування : навч.-метод. посіб. – Луцьк : Вежа-Друк, 2020. – 332 с.
6. Опанасенко Л. А. Основи психологічного консультування : у схемах і таблицях. – Миколаїв : Іліон, 2019.
7. Цільмак О. М., Онішкевич А. Д. Технології психологічного консультування : підручник. Одеса, 2023. - 212 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/28114>; DOI: 10.32837/11300.28114
8. May R. The Art of Counselling: For anyone who needs to listen, support and advise at work. – London : Profile Books, 2025. – 240 p. – ISBN 978-1-80522-264-4.

Додаткова:

1. Афанасьєва Н. Є. Психологічне консультування фахівців екстремального профілю: теорія, методологія, практика : монографія. – Харків : НУЦЗУ, 2017. – 315 с.
2. Бегеза Л. Є. Групове консультування у психологічному супроводі внутрішньо переміщених осіб з відновлення працевлаштування // Ментальне здоров'я особистості та організації : колективна монографія / за заг. ред. Г. А. Пріба, Л. Є. Бегези. – Київ : ТОВ "Типографія АМГ", 2024. – С. 230.
3. Березовська Л., Полегонький В. Робота з почуттям провини у психоаналітичному консультуванні // Вісник Національного університету оборони України. – 2021. – Т. 63, № 5. – С. 12–19. – DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2021-63-5-12-19>.
4. Близнюкова О. М., Міненко О. О. Консультування підлітків: практичні моделі взаємодії // Наукові записки. Серія: Психологія. – 2023. – № 1. – С. 7–13. – DOI: <https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2023-1-1>.
5. Кулакевич Т. В. Технології психологічного консультування: «Сімейне консультування» : курс лекцій. – Київ : КиМУ, 2017.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

6. Кучманич І. М., Опанасенко Л. А. «Психологічна платформа модерації» як дієва технологія групового консультування // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія. – 2022. – Вип. 1. – С. 94–98.
7. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П., Замелюк М. І. Технології казкотерапії у практиці психологічного консультування дітей та дорослих : навч. посіб. – Луцьк : Вежа-Друк, 2024. – 216 с.
8. Михальчишин Г. Є. Ресурсність системного підходу у терапевтичній допомозі особам літнього віку // Психогенеза особистості: норма і девіація : зб. наук. статей і тез. – Луцьк : Вежа, 2019. – С. 186–192.
9. Мушкевич М. Моделі психологічного консультування та психотерапії сім'ї // Психологічні перспективи. – 2022. – № 40. – С. 121–135. – DOI: <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2022-40-mush>.
10. Приходько Ю. О. Практична психологія: введення у професію : навч. посіб. – 4-те вид. – Київ : Каравела, 2017.
11. Цільмак О. М., Лефтеров В. О. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі : навчально-наочний підручник / за заг. ред. О. М. Цільмак. – Київ : Ліра-К, 2020. – 266 с.
12. Lytvynenko O., Lunov V., Maltsev O., Zlatova L. The impact of Russian military aggression on the psychological health of Ukrainian youth // American Behavioral Scientist. – 2023. – Vol. 67, No. 3. – P. 426–448. – DOI: <https://doi.org/10.1177/00027642221144846>.
13. Murphy D. A. (ed.) Counselling Psychology: A Textbook for Study and Practice. – Chichester : John Wiley & Sons, 2017. – 496 p. – (BPS Textbooks in Psychology). – ISBN 978-1-119-10685-2.
14. Remmers A. Transference and countertransference // The Global Psychotherapist. – 2023. – Vol. 3, No. 1. – P. 75–79.
15. Rudestam K. E. Experiential groups in theory and practice. – Monterey, CA : Brooks/Cole Pub Co, 1982. – 318 p.
16. Seligman M. E. P. The effectiveness of psychotherapy. The Consumer Reports study // American Psychologist. – 1995. – Vol. 50. – P. 965–974.
17. Yalom I. D., Leszcz M. The theory and practice of group psychotherapy. – 6th ed. – New York : Basic Books, 2020. – 832 p.

Інформаційні ресурси:

1. Актуальні проблеми психології». Наукові праці Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Режим доступу: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>
2. Вісник психології і соціальної педагогіки. Режим доступу: <http://psych.kiev.ua/>
3. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. Режим доступу: <https://nlu.org.ua/>
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна наукова медична бібліотека України. Режим доступу: <https://library.gov.ua/>
6. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. Режим доступу: <http://psylib.kiev.ua/>
7. Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ) Режим доступу: <http://lucl.kiev.ua>
8. American Psychologist. Journal of American Psychological Association. Режим доступу: <https://www.apa.org/pubs/journals/amp/>
9. Journal of Personality and Social Psychology. Journal of American Psychological Association. Режим доступу: <https://www.apa.org/pubs/journals/psp/>
10. Science: (AAAS). Режим доступу: <http://www.sciencemag.org>

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

11. Taylor & Francis. Режим доступу: <http://www.informaworld.com>
12. ScienceDirect. Режим доступу: www.sciencedirect.com

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль - проводиться з метою визначення рівня підготовленості студента з певних тем, розділів робочої навчальної програми, якості виконання конкретних завдань та здійснюється впродовж семестру під час проведення аудиторних занять (лекції, практичні заняття) та при виконанні самостійної роботи.

Об'єктом поточного оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- питання і проблеми, що розглядаються та обговорюються на практичних заняттях;
- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений робочою програмою та включає: реферати, презентації, практичні завдання.

Схема розподілу балів:

Максимальна кількість балів за поточний контроль - 60.

Максимальна кількість балів за підсумковий контроль - 40.

Критерії оцінювання поточного контролю: оцінюються знання, які виявив здобувач при роботі на практичних заняттях та при виконанні самостійної роботи. Додаткові до поточного оцінювання бали нараховуються за індивідуальне завдання.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь на занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь на занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь на занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь на занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;
- самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка презентації для захисту індивідуального завдання.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.